

Sygn. akt: VIII Gz 173/18

POSTANOWIENIE

Dnia 14 czerwca 2018 r.

Sąd Okręgowy w Szczecinie Wydział VIII Gospodarczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Anna Górnik (sprawozdawca)

Sędziowie: SO Natalia Pawłowska-Grzelczak

SO Patrycja Baranowska

po rozpoznaniu w dniu 14 czerwca 2018 r. w Szczecinie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z wniosku dłużniczki I. K.

o ogłoszenie upadłości osoby fizycznej nieprowadzącej działalności gospodarczej na skutek zażalenia dłużniczki na postanowienie Sądu Rejonowego Szczecin-Centrum w Szczecinie z dnia 17 stycznia 2018 r., sygn. akt XII GU 342/17

postanawia:

oddalić zażalenie.

SSO N. Pawłowska-Grzelczak SSO A. Górnik SSO P. Baranowska

UZASADNIENIE

Postanowieniem wydanym dnia 17 stycznia 2018 r. Sąd Rejonowy Szczecin-Centrum w Szczecinie Wydział XII Gospodarczy oddalił wniosek I. K., złożony w dniu 6 listopada 2017 r., o ogłoszenie upadłości osoby fizycznej nieprowadzącej działalności gospodarczej.

Sąd ustalił, że od 20 lipca 2009 r. I. K. prowadziła działalność gospodarczą pod nazwą B. I. K. w zakresie usług budowlanych. W dniu 1 lipca 2015 r. dłużniczka zawiesiła prowadzoną działalność gospodarczą, następnie 28 stycznia 2016 r. zakończyła prowadzenie działalności gospodarczej. Początkowo w ramach prowadzonej działalności gospodarczej I. K. wykonywała drobne zlecenia, wykorzystywała wówczas własne środki pieniężne. Z czasem prowadzona działalność zaczęła się rozwijać w 2011 r. I. K. osiągnęła przychód w wysokości 170.465,42 zł. W kolejnym roku I. K. z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej osiągnęła przychód w wysokości 539.055,24 zł. W dniu 11 kwietnia 2012 r. dłużniczka zawarła umowę pożyczki gotówkowej z wekslem z bankiem (...) S.A. na zakup materiałów budowlanych na kwotę w wysokości 41.199,55 zł na okres 7 lat tj. do dnia 30 kwietnia 2018 r. Na dzień udzielenia pożyczki kwota miesięcznej raty wyniosła 810,29 zł. W dniu 29 maja 2013 r. I. K. zawarła umowę kredytu na zakup samochodu z bankiem (...) S.A. na kwotę 12.066,96 zł z okresem kredytowania do dnia 5 czerwca 2018 r. z miesięczną ratą w wysokości 270,37 zł. W 2013 r. I. K. z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej osiągnęła przychód w wysokości 939.879,65 zł. W dniu 18 kwietnia 2013 r. I. K. zawarła z (...) sp. z o.o. umowę o roboty budowlane polegające na budowie terminala regazyfikacyjnego skroplonego gazu ziemnego w Ś.. Początkowo współpraca przebiegała prawidłowo. Z czasem zaczęły pojawiać się problemy i opóźnienia w płatnościach za wykonaną pracę należne I. K.. Ostatecznie (...) sp. z o.o. nie uiściła należności wskazanych przez dłużniczkę w fakturze nr (...), z której do zapłaty ostatecznie pozostała kwota w 6.479,69 zł oraz fakturze nr (...) na kwotę 8.034,98 zł. Wskazana spółka nie dokonała również zapłaty kwoty 27.435 zł z tytułu sprzątnięcia hali w budynku (...). W dniu 17 marca

2014 r. dłużniczka złożyła (...) sp. z o.o. oświadczenie o odstąpieniu od umowy wraz z wezwaniem do zapłaty. Poza kwotami wynikającymi z faktur dłużniczka wniosła o zapłatę na jej rzecz kwoty 45.939,08 zł tytułem odszkodowania należnego w związku z odstąpieniem od umowy. W dniu 31 października 2016 r. I. K. wniosła do sądu pozew o zapłatę. Windykację wierzytelności przysługujących wobec (...) sp. z o.o. I. K. powierzyła R. K. prowadzącemu działalność gospodarczą pod nazwą Spartakus Biuro (...) uiszczając zaliczkę w wysokości 6.150 zł. Prowadzone czynności nie przyniosły jednak rezultatu, I. K. nie uzyskała również zwrotu wpłaconej zaliczki. W dniu 14 października 2016 r. Sąd Rejonowy w Toruniu wydał nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym w sprawie o sygn. V GNC 2968/16 nakazujący R. K. zapłatę kwoty 6.150 zł wraz z należnymi odsetkami. Toczące się następnie postępowanie komornicze postanowieniem z dnia 20 czerwca 2017 r. zostało umorzono wobec stwierdzenia bezskuteczności egzekucji. W dniu 13 listopada 2013 r. I. K. zawarła umowę z (...) sp. z o.o. przedmiotem której miało być wykonanie posadzek żywicznych. W celu zrealizowania umowy dłużniczka nawiązała współpracę z przedstawicielem spółki (...), która była jedynie producentem materiałów budowlanych – jej produkty były sprzedawane przez hurtownie – Przedsiębiorstwo Handlowe (...) sp. z o.o. oraz Przedsiębiorstwo Handlowe (...) sp. z o.o. I. K. odmówiła zapłaty za dostarczone jej przez wskazane hurtownie materiały budowlane, twierdząc iż były one wadliwe. W dniu 6 grudnia 2013 r. I. K. zawarła umowę z (...) sp. z o.o. o wykonywanie prac budowlanych w zakresie powłok żywicznych oraz robót naprawczych w obiekcie spółki (...) w P.. Współpraca nie przynosiła oczekiwanych zysków. Sąd Rejonowy Szczecin - Centrum w Szczecinie nakazem zapłaty wydanym w postępowaniu upominawczym w dniu 4 kwietnia 2017 r., zasądził na rzecz I. K. kwotę 38.584,41 zł. Dłużniczka nie otrzymała jednak zasądzonej kwoty - obecnie toczy się postępowanie egzekucyjne. I. K. w wyniku pogarszającej się sytuacji finansowej w miesiącach od czerwca do sierpnia 2014 r. nie uregulowała składek na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. We wskazanym okresie tj. od 1 lipca do 31 sierpnia 2014 r. dłużniczka nie uiściła należności w kwocie 12.354 zł na rzecz Urzędu Skarbowego. W dniu 19 sierpnia 2014 r. sąd wydał nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym nakazując I. K. zapłatę na rzecz Przedsiębiorstwa Handlowego (...) sp. z o.o. kwotę 11.698,92 zł oraz nakazem zapłaty z dnia 1 września 2014 r. zapłatę kwoty 31.675,33 zł na rzecz Przedsiębiorstwa Handlowego (...) sp. z o.o. – następnie Sąd wyrokiem z dnia 24 sierpnia 2017 roku w sprawie o sygn. XGC 22/15 zasądził od dłużniczki na rzecz Przedsiębiorstwa Handlowego (...) sp. z o.o. wskazaną wyżej kwotę wraz z odsetkami ustawowymi i kosztami postępowania sądowego w kwocie 2.813 zł. W dniu 29 listopada 2014 r. I. K. zawarła umowę z (...) S.A. na kwotę 1.180,95 zł na okres 3 lat. W dniu 9 grudnia 2014 r. I. K. zawarła umowę z Konsorcjum Mieszkaniowym (...) sp. z o.o. na wykonanie izolacji poziomej ścian piwnic w ramach przebudowy dwóch budynków użyteczności publicznej. Po wykonaniu ustalonych prac dłużniczka nie otrzymała wynagrodzenia. W skutek braku porozumienia dłużniczka wniosła pozew o zapłatę. Sąd Rejonowy Szczecin – Centrum w Szczecinie w dniu 25 stycznia 2016 r. wydał nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym nakazując pozwanej spółce zapłatę na rzecz I. K. kwotę 11.910,49 zł wraz z ustawowymi odsetkami. W 2014 r. I. K. z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej uzyskała dochód w wysokości 132.336,40 zł, w 2015 r. była to kwota w wysokości 7.567,12 zł, natomiast w 2016 r. - 22.965 zł.

Aktualnie dłużniczka I. K. jest zadłużona wobec następujących wierzycieli: Zakładu Ubezpieczeń Społecznych na kwotę w wysokości 7.359,49 zł od dnia 1 czerwca 2014 r., Naczelnika I Urzędu Skarbowego w S. na kwotę w wysokości 137.652,99 zł od dnia 1 lipca 2014 r., (...) sp. z o.o. na kwotę w wysokości 1.691,25 zł tytułem należności głównej a ponadto odsetki ustawowe oraz koszty procesu i postępowania egzekucyjnego od dnia 15 czerwca 2015 r., (...) S.A. na kwotę w wysokości 15.029,68 zł tytułem należności głównej a ponadto odsetki ustawowe oraz koszty procesu i postępowania egzekucyjnego od dnia 3 lutego 2016 r., Przedsiębiorstwo Handlowe (...) sp. z o.o. na kwotę w wysokości 31.675,33 zł wraz z odsetkami ustawowymi i kwotą 2.813 zł tytułem kosztów procesu od dnia 3 marca 2014 r.

Dłużniczka kwestionuje w całości zadłużenie powstałe w dniu 24 grudnia 2013 r. wobec Przedsiębiorstwa Handlowego (...) sp. z o.o. stanowiącego kwotę w wysokości 11.698,92 zł.

I. K. z pomocą swojego partnera spłaca regularnie zadłużenie wobec (...) Bank (...) S.A. (pozostała do spłaty kwota w wysokości około 4.800 zł) oraz (...) S.A. (pozostała do spłaty kwota w wysokości około 2.100 zł).

W chwili obecnej dłużniczka nie jest w stanie spłacać swoich wymagalnych zobowiązań. Wysokość jej zadłużenia wynosi łącznie około 200.000 zł.

I. K. ma 38 lat, jest panną i pozostaje w nieformalnym związku. Wraz z partnerem wychowuje dwunastoletnią córkę. Dłużniczka, jej partner oraz córka nie mają problemów zdrowotnych. Zamieszkują w mieszkaniu stanowiącym własność jej partnera - z tego tytułu I. K. oraz jej partner ponoszą wspólnie miesięczne koszty związane z jego utrzymaniem. Na przedmiotowe koszty składają się min. opłata za czynsz i wodę w wysokości 250 zł, gaz i prąd 300 zł, opłata za Internet i telefon około 350 zł. Koszty związane z zakupem ubrań i środków czystości stanowią wydatek rzędu 300 zł miesięcznie. I. K. obecnie jest zatrudniona na umowę o pracę - otrzymuje z tego tytułu wynagrodzenie brutto w wysokości 3.493,21 zł, zaś jej partner z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej uzyskuje miesięcznie wynagrodzenie w wysokości około 3.600 zł netto.

W oparciu o tak ustalony stan faktyczny Sąd Rejonowy Szczecin-Centrum w Szczecinie odmówił ogłoszenia upadłości I. K. pomimo uznania, że wobec dłużniczki zaistniały przesłanki do ogłoszenia upadłości. Sąd przywołał art. 10 i 11 oraz art. 491² ust. 1 prawa upadłościowego i w oparciu o nie uznał, że dłużniczka jest niewypłacalna, bowiem utraciła zdolność do regulowania swoich wymagalnych zobowiązań wobec wierzycieli na kwotę ponad 200.000 zł, a regulowania części swoich zobowiązań zaprzestała już w czerwcu 2014 r. Sąd doszedł też do przekonania, że dłużniczka ani nie doprowadziła do swej niewypłacalności, ani nie zwiększyła jej stopnia umyślnie lub wskutek rażącego niedbalstwa. Ostatnie zobowiązania kredytowe zaciągała bowiem w kwietniu 2012 r. oraz w maju 2013 r., podczas, gdy dopiero w czerwcu 2014 r. pojawiły się pierwsze zaległości w zobowiązaniach finansowych dłużniczki.

W dalszej części uzasadnienia Sąd I instancji przytoczył treść art. 491⁴ ust. 2-4 prawa upadłościowego i stwierdził, że w niniejszej sprawie nie ustalono, aby w stosunku do dłużniczki prowadzone było postępowanie upadłościowe, stąd też uznał, że nie zaistniały negatywne przesłanki w zakresie ustalenia planu spłaty wierzycieli, czy też umorzenia zobowiązań. Dłużniczka nie dokonała także czynności prawnej z pokrzywdzeniem wierzycieli.

Ogłoszenie upadłości konsumenckiej mającej na celu oddłużenie I. K. zdaniem sądu zostało jednak wykluczone z uwagi na wypełnienie przesłanki wskazanej w art. 491⁴ pkt 3 prawa upadłościowego. W tym względzie Sąd przyjął, że dłużniczka - wbrew przepisom ustawy (art. 21 ust. 1 prawa upadłościowego i naprawczego - w brzmieniu obowiązującym do dnia 31 grudnia 2015 r.) - nie zgłosiła w terminie wniosku o ogłoszenie swojej upadłości. Skoro bowiem w okresie prowadzenia przez dłużniczkę działalności gospodarczej wystąpiła podstawa do ogłoszenia upadłości, to winna była ona złożyć stosowny wniosek jako przedsiębiorca i to w terminie dwóch tygodni od ich zaistnienia takiej podstawy. Sąd ocenił przy tym, że I. K. - prowadząc działalność gospodarczą - popadła w stan niewypłacalności od dnia 20 sierpnia 2014 r. (bo już wówczas istniała zaległość wobec Urzędu Skarbowego i Zakładu Ubezpieczeń Społecznych), tak więc najpóźniej do dnia 3 września 2014 r. winna była złożyć wniosek o ogłoszenie upadłości.

Sąd Rejonowy wskazał, że sytuacja finansowa dłużniczki pozwala na uznanie, iż jest ona niewypłacalna, albowiem nie reguluje ona swoich wymagalnych zobowiązań względem co najmniej kilku wierzycieli wskazanych w spisie dołączonym do przedmiotowego wniosku, a okres opóźnienia nie tylko przekracza trzy miesiące, ale trwa od ponad 3 lat. Sąd zaznaczył też, że z analizy zgromadzonego materiału dowodowego wynikało, iż dłużniczka częściowo zaprzestała spłaty zobowiązań w połowie 2014 r., kiedy to zaprzestała płacenia składek na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych i Urzędu Skarbowego. Pomimo tego dłużniczka nie złożyła wniosku o ogłoszenie upadłości, albowiem, jak twierdziła, nie posiadała w tym zakresie stosownej wiedzy. Okoliczność ta zdaniem Sądu nie mogła być jednak w żaden sposób usprawiedliwiona, tym bardziej, iż dłużniczka była profesjonalnym podmiotem - przedsiębiorcą, prowadzącym działalność przez okres około 7 lat.

Pomimo takiego stanu rzeczy (tj. niewypłacalności) dłużniczka jedynie wyrejestrowała w dniu 28 stycznia 2016 r. prowadzoną działalność i w konsekwencji została wykreślona z rejestru. Sąd I instancji wyjaśnił, że ustawodawca ustanawiając przesłankę określoną w art. art. 491⁴ ust. 3 prawa upadłościowego, wyłączył w takim przypadku

możliwość ogłoszenia upadłości konsumenckiej, celem ochrony wierzycieli. Fakt niewywiązania się z obowiązku złożenia w stosownym czasie wniosku o ogłoszenie upadłości nie może być premiowany ogłoszeniem upadłości konsumenckiej. Z dokumentacji zgromadzonej w toku postępowania wynikało zaś jasno, że dłużniczka prowadząc działalność gospodarczą winna była złożyć wniosek o ogłoszenie swojej upadłości najpóźniej we wrześniu 2014 r., czego faktycznie nie uczyniła, pomimo, iż wówczas nie regulowała już części swoich wymagalnych zobowiązań (wobec dwóch wierzycieli: Zakładu Ubezpieczeń Społecznych i Urzędu Skarbowego).

Sąd uznał także, że przeprowadzenie ewentualnego postępowania, nie było uzasadnione względami słuszności lub humanitarnymi. Przywołując poglądy dotyczące pojęcia względów słuszności i humanitarnych, Sąd następnie ocenił, że mimo, iż do niewypłacalności I. K. doszło z przyczyn od niej niezależnych, to brak jest podstaw do przyjęcia by ogłoszenie jej upadłości było uzasadnione tymi względami, a co więcej dłużniczka w żaden sposób nie wykazała by takowe względy nastąpiły. Sąd zauważył, że dłużniczka powoływała się wprawdzie na poważne trudności ze spłatą dwóch kredytów oraz odsetek wobec Urzędu Skarbowego i wskazała, że obecnie żyje w ciągłym stresie, jest mocno znerwicowana, a nadto nie ma środków finansowych, aby zapewnić córce dodatkowe zajęcia lub wyjazdy na kolonie i jest zmuszona do korzystania z pomocy swoich rodziców ostatecznie przyjął przy tym, że okoliczności tych nie można uznać za wyjątkowe. W szczególności Sąd wskazał, że dłużniczka jest osobą posiadającą możliwości zarobkowe, w sile wieku, zdrową, której nie ograniczają w znalezieniu zatrudnienia żadne przeszkody, a z zeznań dłużniczki nie wynikają okoliczności, które przemawiać by mogły za zastosowaniem wobec niej zasad słuszności lub humanitaryzmu. Jak zeznała sama dłużniczka, nie cierpi na choroby wykluczające możliwość podjęcia pracy i nie tylko posiada zdolności zarobkowe, ale obecnie zarówno ona jak i jej partner pozostają w stosunku pracy i z tego tytułu osiągają co miesiąc stałe dochody. Sąd wskazał, że działalność gospodarcza w założeniu powinna być prowadzona w sposób profesjonalny i zawodowy, przy zachowaniu należytej staranności, a złożenie w terminie wniosku o ogłoszenie upadłości jest wymogiem o charakterze zupełnie podstawowym. Nagannie sąd ocenił więc fakt braku takiego wniosku w sytuacji niewykonywania przez dłużniczkę wymagalnych zobowiązań względem wielu wierzycieli.

W zażaleniu na powyższe postanowienie I. K. wniosła o jego uchylenie w całości i przekazanie sprawy temu Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania. Zaskarżonemu rozstrzygnięciu zarzuciła naruszenie:

1. art. 233 § 1 k.p.c. poprzez zaniechanie wszechstronnej, wyczerpującej i dokonanej z uwzględnieniem zasad doświadczenia życiowego oceny całości zebranego materiału dowodowego, prowadzące do pominięcia istotnych wniosków wynikających z tego materiału, w szczególności co do nieznacznego stopnia nierzetelności dłużniczki, czy też braku po jej stronie możliwości zatrzymania, bez ogłoszenia upadłości, narastania jej zadłużenia, co doprowadziło do nieprawidłowego przyjęcia, że w sprawie dłużniczki nie zaistniały przesłanki do zastosowania zasady słuszności lub humanitaryzmu, podczas gdy prawidłowa ocena zebranego materiału dowodowego powinna prowadzić do przeciwnego wniosku.

2. art. 491⁴ ust. 2 Prawa upadłościowego poprzez niewłaściwe zastosowanie wskutek błędnej wykładni, prowadzącej do ograniczenia zastosowania zasady słuszności czy humanitaryzmu do sytuacji szczególnie wyjątkowych, w szczególności związanych z utratą zdrowia lub możliwości zarobkowania, podczas gdy zasady te należy wyklądać szerzej, aniżeli przyjmuje Sąd I instancji i powinny one znaleźć zastosowanie także wówczas, gdy stopień nierzetelności dłużnika jest nieznaczny lub niski, a ogłoszenie upadłości jest niezbędne dla umożliwienia mu wyjścia z niewypłacalności (wraz z jej skutkami dla niego i osób najbliższych) i zaspokojenia jego wierzycieli.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Zażalenie okazało się bezzasadne.

Sąd I instancji w sposób prawidłowy ustalił okoliczności sprawy i na ich podstawie trafnie zastosował normy przepisu art. 491⁴ ust. 1-4 ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. prawo upadłościowe (dalej: p.u.).

Sąd Rejonowy w uzasadnieniu zaskarżonego postanowienia uznał, że wnioskodawczyni spełniła przesłankę pozytywną ogłoszenia upadłości konsumenckiej w postaci niewypłacalności, jednak brak było podstaw do uwzględnienia wniosku o ogłoszenie jej upadłości z uwagi na wystąpienie negatywnej przesłanki wynikającej z art. 491⁴ ust. 2 pkt 3 p.u. w postaci niezłożenia przez dłużniczkę, w ustawowym terminie, wniosku o ogłoszenie upadłości pomimo, że dłużniczka popadła w stan niewypłacalności najpóźniej w dniu 20 sierpnia 2014 r. i tym samym obowiązek taki powstał 3 września 2017 r.

W tym zakresie, pomimo zarzutu przekroczenia granic zakreślanych przez art. 233 k.p.c., skarżąca nie przeczyła co do zasady prawidłowości poczynionych przez Sąd ustaleń, co do faktycznego istnienia zobowiązań, ilości wierzycieli, wysokości zadłużenia czy terminów wymagalności. Nie przeczyła też, że nie złożyła wniosku o ogłoszenie upadłości w wymaganym terminie. Eksponowała natomiast, że jej upadłość ogłosi należało na podstawie zasad słuszności czy humanitaryzmu.

Do skutecznego postawienia takiego zarzutu konieczne jest wskazanie konkretnych przyczyn dyskwalifikujących wywody Sądu pierwszej instancji w tym zakresie. W szczególności strona skarżąca powinna wskazać, jakie kryteria oceny naruszył sąd analizując materiał dowodowy, uznając brak wiarygodności i mocy dowodowej poszczególnych dowodów lub niesłusznie im ją przyznając (tak SN m.in. w orzeczeniach z 23 stycznia 2001 r., IV CKN 970/00, LEX nr 52753; z 12 kwietnia 2001 r., II CKN 588/99, LEX nr 52347; z 10 stycznia 2002 r., II CKN 572/99, LEX nr 53136). Jako zasadnicze kryteria tej oceny wyróżnia się zgodność wniosków sądu z zasadami logiki i doświadczenia życiowego oraz komplementarność (spójność) argumentacji polegającej na wyprowadzaniu poprawnych wniosków z całokształtu materiału procesowego. Spójność ta będzie więc naruszana w przypadku nieuzasadnionego pominięcia w argumentacji wniosków przeciwnych wynikających z części dowodów. Dla podważenia prawidłowości oceny dowodów przedstawionej przez Sąd pierwszej instancji skarżący winien więc wykazać w jakich konkretnie fragmentach argumentacja Sądu jest sprzeczna z zasadami logiki lub doświadczenia życiowego, względnie które elementy materiału dowodowego (dowody) zostały przez ten Sąd wadliwie pominięte i jakie wnioski faktyczne, z tychże fragmentów materiału procesowego powinny być w sposób poprawny wyprowadzone. Takiego wyводу skarżąca nie przeprowadziła, ograniczyła się bowiem jedynie do polemiki z twierdzeniami Sądu Rejonowego i przedstawienia w istocie własnej wersji oceny zgromadzonego w sprawie materiału. Wbrew zaś wywodom skarżącej, jak słusznie zaznaczył Sąd Rejonowy, z istoty uregulowania dotyczącego niewypłacalności (art. 11 p.u.n.) wynika, iż każdy powinien wykonywać swoje wymagalne zobowiązania pieniężne w terminie, a dla określenia niewypłacalności nie ma znaczenia rozmiar niewykonywanych przez dłużnika zobowiązań ani ich charakter (publicznoprawne czy cywilnoprawne). Brak wykonywania przez dłużnika zobowiązań pieniężnych, nawet o niewielkiej wartości, niezależnie od stopnia rzetelności jego działań, przyczyniania się do powstania zadłużenia czy niemożności powstrzymania takiego stanu rzeczy oznacza jego niewypłacalność, a to z kolei rodzi ustawowy obowiązek wystąpienia z wnioskiem o ogłoszenie upadłości w wyznaczonym terminie (art. 21 ust. 1 p.u.n.).

Odnosząc się z kolei do podnoszonego przez skarżącego zarzutu naruszenia przez Sąd I instancji art. 491⁴ ust. 2 p.u. przez uznanie, że w sprawie nie zachodzą „względy słuszności lub humanitaryzmu” wyraźnego zaznaczenia wymaga, że istotne znaczenie dla możliwości ogłoszenia upadłości konsumenckiej oraz oddłużenia ma zachowanie dłużnika będącego uprzednio przedsiębiorcą, w stosunku do którego wystąpiły przesłanki do ogłoszenia upadłości. Jak już znano, gdy przedsiębiorca staje się niewypłacalny ma obowiązek ustawowy złożyć w określonym terminie wniosek o upadłość. Natomiast dla konsumenta złożenie wniosku o upadłość stanowi przywilej, z którego nie musi korzystać. Brak wywiązania się przedsiębiorcy z powyższego obowiązku jest główną przeszkodą w ogłoszeniu na późniejszym etapie upadłości konsumenckiej.

W ocenie Sądu odwoławczego względy słuszności nie przemawiają zatem za ogłoszeniem upadłości wobec I. K., w szczególności w kontekście celu tzw. upadłości konsumenckiej, która między innymi ma prowadzić do oddłużenia osób fizycznych nieprowadzących działalności gospodarczej przede wszystkim w odniesieniu do takich długów, które nie powstały w związku z prowadzeniem działalności gospodarczej. W stosunku do przedsiębiorców przewidziano postępowanie upadłościowe toczące się według głównego nurtu ustawy. Prawo upadłościowe nie wyłącza możliwości

objęcia postępowaniem upadłościowym osoby fizycznej nieprowadzącej działalności gospodarczej także długów powstałych w okresie, kiedy osoba ta prowadziła działalność gospodarczą. Niemniej w tym kontekście istotnego znaczenia nabiera niewywiązanie się przez dłużnika, jeszcze jako przedsiębiorcę, z obowiązku złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości w terminie czternastu dni od daty powstania niewypłacalności. Dłużniczka utrzymywał stan zaniechania złożenia wniosku o ogłoszeniu upadłości jako przedsiębiorca przez dłuższy czas, najstarsze bowiem zobowiązania dłużniczki były wymagalne w latach 2014 r. Ponadto skoro zobowiązania dłużniczki powstały przede wszystkim w związku z prowadzoną działalnością gospodarczą to fakt niewywiązania się z obowiązku złożenia w stosownym czasie wniosku o ogłoszenie upadłości nie może być premiowany ogłoszeniem upadłości konsumenckiej. Niedopełnienie takiego obowiązku może bowiem prowadzić do sytuacji nierównomiernego zaspokojenia wierzycieli. Przeznaczanie nawet części środków na zaspokojenie niektórych tylko wierzycieli stanowi zaś o nierównomiernym regulowaniu zadłużeń. Jak wynika z ustaleń Sądu Rejonowego dłużniczka z pomocą swojego partnera spłaca tymczasem regularnie zadłużenie tylko wobec (...) Bank (...) S.A. oraz (...) S.A. Dłużnik, który kreuje sytuację nieproporcjonalnego zaspokojenia wierzycieli działa wbrew istocie upadłości i nie może twierdzić, że względy słuszności przemawiają za ogłoszeniem upadłości konsumenckiej. Dowodząc zaistnienia podstaw do ogłoszenia upadłości dłużniczka powołała się na nieznaczną lub niski stopień nierzetelności przy niezgłoszeniu wniosku o upadłość. Argumentacja ta nie może mieć jednak rozstrzygającego znaczenia, gdyż nie chodzi o zawinienie w niezłożeniu takiego wniosku, a o uruchomienie konkretnej procedury upadłościowej i osiągnięcie celu upadłości.

Oddłużenie osoby fizycznej, wcześniej prowadzącej wiele lat działalność gospodarczą, posiadającej zawód i źródło dochodów, nie znajduje aprobaty z punktu widzenia przyjętych w społeczeństwie ocen i norm moralnych. Względy słuszności odnoszą się bowiem do podstawowych norm moralnych i dobrych obyczajów, a Sąd bada zasadność działania dłużnika, biorąc pod uwagę warunki, w jakich przyszło mu funkcjonować. Dodatkowo zaznaczenia wymaga, że zawierając kontrakty z innymi przedsiębiorcami, strona uczestniczy w obrocie gospodarczym i jest narażona na ryzyko z tym związane. W działalność podmiotów profesjonalnych (za taką z pewnością należało uznać prowadzoną wcześniej działalność dłużniczki) wliczone jest niebezpieczeństwo strat oraz prowadzenia sporów w celu ewentualnego dochodzenia roszczeń.

W zakresie dotyczącym braku podstaw do uwzględnienia, jako przesłanki ogłoszenia upadłości, tzw. względów humanitarnych związanych z sytuacją osobistą dłużniczki (w szczególności stanem zdrowia) wypowiedział się już Sąd Okręgowy w Szczecinie nie tylko w przywołanym w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia postanowieniu z dnia 29 maja 2017 r. (sygn. akt VIII Gz 42/17) ale i w postanowieniu wydanym w sprawie VIII Gz 387/16, Gz 250/17, czy z dnia i stanowisko to sąd orzekający w niniejszej sprawie w pełni podziela.

O ile względy słuszności to powszechnie akceptowane normy moralne i etyczne, obowiązujące wszystkich uczestników życia społecznego o tyle względy humanitarne odnoszą się bezpośrednio do danej osoby, zwłaszcza w aspekcie godności człowieka. Względy te muszą cechować się pewną wyjątkowością w stosunku do tak rozumianej przeciętnej, aby uzasadnione było zastosowanie wyjątku od zasady, w świetle której nie ogłasza się upadłości konsumenckiej m.in. osób, które pomimo, iż spoczywał na nich obowiązek złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości, tego nie uczyniły. W kontekście postępowania upadłościowego sąd dokonuje oceny potencjalnych skutków – ich dotkliwości, oceniając je przez pryzmat braku ogłoszenia upadłości konsumenckiej. Jeśli chodzi o względy humanitarne Sąd Rejonowy trafnie wskazał, że dłużniczka jest człowiekiem młodym, zarówno ona jak i jej partner pracują. Ponadto ani stan zdrowia dłużniczki ani jego rodziny, w szczególności dziecka, ani sytuacja rodzinna nie uzasadniają uznania, iż zachodzą okoliczności wyjątkowe czy nietypowe.

Podsumowując stwierdzić należy, że ziszczyły się przesłanki oddalenia wniosku o ogłoszenie upadłości ujęte w art. 491⁴ ust. 2 pkt 3 p.u. i żadna ze wskazanych w nim klauzul generalnych nie znalazła wobec wnioskodawczyni zastosowania.

W tym stanie rzeczy - na podstawie art. 385 k.p.c. w związku z art. 397 § 2 k.p.c. oraz w zw. z art. 35 p.u. - Sąd Okręgowy w Szczecinie oddalił zażalenie jako niezasadne.

SSO N. Pawłowska-Grzelczak SSO A. Górnik SSO P. Baranowska

Sygn. akt VIII Gz 173/18

ZARZĄDZENIE

1. (...)

2. (...)

3. (...)

4. (...)